

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Dvo Piores Decretalivm Libri Continentvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

43. De arbitris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95263](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95263)

- 3 Probat hic text. cessionem actionum, seu litis factio clericu per laicum non valere tamquam simulatae conceptam, Barth. in l. 1. in fin. ff. hoc tit. Specul. in tit. de cession. action. §. 1. col. 2. vers. verius si attiv. Nat. conf. 47. n. 49. vol. 2. & conf. 530. n. 11. vol. 3. Roland. conf. 36. a n. 27. ad fin. vol. 2. quos refert & sequitur Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina cleric. §. 21. n. 24. vbi n. 29 limitat, si cesso fuit facta per laicum clericu vti coniunctae personae, nam clericus ratione fori potenter dicitur, eo scilicet casu, quo iurisdictionis priuilegio laicum coegeri potest, vide Xuar. alleg. 19 vbi Valdes. Rebuff. tom. 2. ad leges Galliae, tit. de cessione actionum, art. 1. gloss. 8. in fine, Mascard. de probat. concl. 558. n. 21. Menoch. conf. 38. n. 48. Matienf. l. 11 gloss. 5. n. 1. tit. 10. lib. 5. nona recop. Surd. decif. 22. num. 19. vbi de cessione facta clericu consanguineo, Alex. Trentacinq. var. ref. lib. 2. tit. de postulando, ref. 2. n. 4. D. Barbos. in l. 1. p. 7. n. 49. ff. soluto maritum. Cald. Pereira de potestate nominandi, c. 1. n. 11. Modern. de iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 3. n. 22. & casu 91.
- 4 Potentiorum.] Potentior ille dicitur, qui ratione officij, quod gerit, potest vel minati, vel alios vexare, vide Menoch. conf. 28. n. 31. & conf. 38. n. 47. & lib. 3. de pref. pref. 1. 29. n. 37. Vel ratione priuilegi, vt in scholari, Rebuff. de priuilegiis scholari, priu. 1. 15. Alex. Trentacinq. d. ref. 2. n. 10. Adrian. Pulna. ad editum huic tit. c. 1. 3. D. Barbos. d. p. 7. n. 46. & 48. nisi pater sit, qui filio suo etiam spuriu scholari cede-re potest, vt ex Rebuff. refolui. Cald. Pereira de em- ptiōne. c. 24. n. 60. Dicitur reddere quem potentiori, tenet Rebuff. d. art. 1. gloss. 5. post prīne. Cald. Pereira de potestate nominandi, c. 1. n. 7. vbi n. 8. dicit quod nobilitas potentiores homines facit.

- 6 In gloss. *Afficiam*, ibi, persentiam, non ipso iure. Vide Tiraq. in l. 1. si unquam, verbo, reveratur, n. 39.
- 7 In gloss. *A presumptione*, ibi, presumitur nihilominus in fraudem facta. Notatur ad hoc quod in dubio cesso facta per laicum clericu præsumitur fraudulenta, Bald. tom. 2. commun. opinion. lib. 8. tit. 29. num. 10. pag. 327. quod non procedit in clericu simplici, vt per Mascard. concl. 558. n. 21. An vero subiiciatur pœ-nis, vide Tiraq. de nobilit. cap. 37. n. 105. D. Barbos. d. p. 7. n. 49.

De Arbitris.

TI T. XLIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores referuntur super hanc rnbv scribentes.
- 2 Arbitrorum materiam qui trahent, citantur.
- 3 Arbitri in multiplici reperiuntur differentia.
- 4 Arbitri accipiunt pro libera rei propria dispositio-nem.
- 5 Arbitri nonnunquam accipiunt pro ipso rei sua domi-no, & moderatore, interdictum pro iudicis ordinario, aliquando pro delegato.
- 6 Arbitri omnes, qui à partibus eliguntur, in dupli-ci reperiuntur discrimine, quidam eliguntur prece-dente iuris coactione, alii ex mera partium connectione, & libera voluntate.
- 7 Arbitri iuris dicuntur electi precedente iuris co-actione.
- 8 Arbitri compromissarii eliguntur ex mera conueni-entia, & libera voluntate partium.
- 9 Arbitri compromissarii illi sunt qui à partibus eli-
Tom. I.

- guntur; vt seruato iuris ordine item dirimant.
- 10 Arbitri arbitratores dicuntur illi qui à partibus qui-dem eliguntur, vt de facto procedentes non serua-to iuris ordine rem amicabiliter componant.
- 11 Hac rubr. & alia similis in Sexto Decretal. que sim-pliciter concipiuntur de arbitris, in quo differt ab illa ff. & C. de receptis arbitri. ostenditur.
- 12 Arbitri compromissarii est ille qui recipit, & recipi-unt ex omnino libera partium promissione ad li-tem dirimendam.

VPER hanc rubr. scripsierunt Zabar. Bellam. Ioan. Andri. Imol. Anan. Pa-normit. Bald. Butr. Mantua. Anch. Ioan. de Londris in breuiario sanctorum Canonum, fol. 166. Guillelm. Durand. in breuiario aureo iuris Canon. fol. 44. verso, Petr. de Ra-venna in compend. iuris Canon. Martin. Mefnart. in epitome Decret. fol. 46. Dan. Venator in analysi methodica iuris Ponif. pag. 152. Goffred. & Host. in summa huius tit. Alexand. Caffan. & Anat. Germon. in parasitū ad quinque libros Decretal. Lancel. in insit. Canon. Canis. in sum. iuris Canon. Cafarel. in erem. eiusdem iuris, Barth. Carthag. in exposit. tit. iuris Canon. nouissimē Ioan. Honor. lib. 1. summ. in Decret. omnes super hac rubr.

De materia huius tit. integrum tractatum edidit Lanfranc. de Oriano tom. 3. tratt. Doct. p. 1. fol. 206. & de arbitris, & arbitratoribus, Petr. Iacobā Monte-pessulano, & Baptis. de S. Blasio tom. 3. tr. Doct. p. 1. & de arbitris & compromissariis Ioan. Baptista Perusini. tom. 3. v. p. 1. fol. 224. vide Guillelm. Durand. in speculo iuris, lib. 1. sub tit. de arbitrio, & arbitratore, & l. 4. sub hoc tit. Rebuff. tom. 3. ad leges Galliae, tratt. de arbitris, Maranta de ordine indiciorum, p. 4. disp. 14. Bellacomb. Soar. Vii. & alij tom. 1. com. opin. lib. 2. tit. 26. pag. 346. Donel. com. iuris Civilis, lib. 14. c. 10. Molina de iusit. tratt. 4. disp. 50. Card. Tuch. lit. A. concil. 448. cum seqq. Camil. Borrel. in tract. de compromissis, & in summa de-cis. tit. 63. de compromiss. Trentacinq. var. refol. 1. 2. tit de arbitri. Rendin. in prompt. recept. sent. tit. 5.

Arbitris.] Arbitri in multiplici reperiuntur diffe-rentia, vt per gloss. verbo imperare, n. 1. pen. ff. de recept. arbitri. gloss. pen. in l. societatem 77. §. arbitrorum, ff. pro socio, post alios Ias. in §. omnium q. 16. Iusit. de actionib. Baptis. de arbitri. lib. 1. c. 2. Rebuff. tom. 3. ad leges Galliae, rub. hoc tit. art. 1. gloss. 3. in princ. Menoch. de arbitri. q. 1. Aliquando enim arbitrium accipiunt pro libera rei propria dispositio-nem, l. in re mandata 21. C. mandati, l. sed et si 28. §. consilium, ff. de petit. hered. siue per actus in-ter viuos, vt in iuribus modis citatis, siue per ultimas voluntates, l. 1. Cod. de sacrof. Eccles. l. 2. ibi, sibi fieri vult, ff. de testament. l. in conditionibus 19. ff. de con-dition. & demissi. sicut & arbitri accipiunt pro ipso rei sua domino, & moderatore d. l. in re mandata; in-terdum pro iudicio ordinario, l. quod enim 81. ff. pro socio, melior text. in l. quia quis 6. in princ. vbi gloss. ver-bo arbitri. C. de pestulando: Nonnunquam pro delega-to, cap. suspicione causa 39. de offic. deleg. cap. cum spe-cialis 6. 1. in princ. de appellat. c. ab arbitrii 1. 1. de offic. deleg. lib. 6. l. vlt. vbi gloss. verbi arbitri. C. de indic. Ali- quando compromissarius arbitri à partibus electus dicitur, c. 1. hoc tit. c. vlt. in fin. de re iud. l. 3. §. 1. & per tor. ff. de recept. arbitri.

Sed arbitri omnes, qui à partibus eliguntur in dupli-ci reperiuntur discrimine; quidam enim eliguntur præced-ente iuris coactione, alii ex mera partium convectione, & libera voluntate. Prioris dicuntur arbitri iuris, c. 2. de appelle. 6. d. c. cum speciali, d. l. vlt. Posterioris vero cō-
promissarij nūcupatur, de his agitū in d. c. i. in d. c. vlt.

340 Collectanea Doct. in lib. I. Decretal.

in d. 1. §. 1. & per tot. ff. de recept. arbitr. Dicuntur autem compromissarij à verbo *compromittere*, quod est simul promittere, solent enim qui arbitrii eligunt, ut controversiam dirimant simul promittere quod stabunt ipsorum arbitrio, unde mutua partium promissio de sic stando dicitur compromissu n. & ipsi arbitrii dicuntur compromissarij. l. diem profe. 22. §. statu. ff. de recept. arbitr. l. penult. ff. de iudic. Rebuff. d. tit. 1. gloss. 2. num. 2. Couar. lib. 4. miscellan. cap. 8. num. 4.

¶ Rursum iij posteriores in duplice reperiuntur discrimine, quidam ex p. arbitrii simpliciter dicuntur, alij arbitrii arbitratores; arbitri illi sunt qui à partibus eliguntur, ut seruato iure ordinis item dirimant d. 1. l. idem 14. §. recept. ff. de recept. arbitr. bonus text. in l. rem non novam 12. C. de iudic. Arbitri vero arbitratores dicuntur illi, qui à partibus quidem eliguntur, ut de facto procedentes non seruato iure ordinis rem amicabiliter compont, de his agitur in d. 8. recept. vers. quod si, iuncto sumario Bart. ibidem, si intelligamus dictum vers. aduersariu ad casum præcedentem, ut in præcedenti loquatur de arbitrio, qui seruato iure ordinis item dirimit, at vero in vers. quod si, de arbitrio, qui non seruato illo ordine rem amicabiliter compont, d. l. rem 12. ibi, ex compromisso quod iudicium imitatur, & ibi, vel qui arbitrium peragunt, si aduersariu intelligatur ad casum præcedentem, cap. possibi, vel duorum mediatorum, infr. hoc tit. Constant hæc de arbitris, qui à partibus eliguntur, ex his que Doctores tradunt in d. §. arbitriorum, vbi Batt. n. 7. & in cap. Quintavallis, de iure iur. Iason. in d. §. omnium, n. 19. Instit. de action. Baptif. de arbitr. lib. 1. c. 2. & 4. Blanc. de compromis. q. 1 ex n. 2. 9. Marant. de ordin. iudic. p. 4. dist. 14. n. 2. Rebuff. sub hoc tit. art. 1. gloss. 3. in princip. Corral. lib. 4. miscel. cap. 18. Auendan. de exequend. ma. dat. p. 1. c. 1. n. 2. 6. Couar. var. lib. 2. c. 12. ex numer. 1. Menoch. de arbitr. cap. 339. numer. 6. & 18

¶ Quibus præhabitis circa varia arbitrij significations, variisque arbitrorum genera aduertere oportet, in hac rub. sicut in tit. ff. & C. de recept. arbitr. potissimum agi de solis compromissariis, qui spontanea partium promissio recipiuntur, arbitrii que recipiunt ut fatentur post alios Petri. Jacob. de arbitr. n. 6. Bapista eod. tract. lib. 1. c. 2. n. 2. Corral. d. lib. 4. c. 12. In quo autem differat rubr. illa ff. & C. de recept. arbitr. ab hac nostra, & alia similis Sexti Decretal. quæ simpliciter concipiunt arbitris, non explicit Doctores, neque hic, neque alibi; sed mihi dicendum videtur discrimen in eo versari quod Iureconsultorum tempore arbitrii, ut plurimum veri & proprii dicebant illi, qui à partibus eligebantur, & ab eisdem recipiebantur, vide compromissarij arbitrii nancupantur, quia ex parte eligentium, & eorum, qui ad arbitrii recipiuntur, res merè voluntaria est, ut vocabulum ipsum satis demonstrat, l. 3. §. 1. l. idem Pomponius 24. §. recept. ff. de recept. arbitr. Abb. notab. 1. Card. q. 2. in c. 1. infr. hoc tit. Rebuff. de tom. 3. sup. hoc tit. art. 1. gloss. 3. n. 2. Verrut. lib. 1. de verborum signif. verbo arbitrium, Menoch. vñfifreq. c. 37. n. 2. 6. Corral. lib. 5. miscel. c. 1. ad differentiam illorum, qui iure, seu à pretore dabuntur, de quibus in l. si parè 37. in princ. & in §. 1. ibi, arbitrii à pretore erit andatus, ff. de fidei. com. liber. l. lege Iulia 7. in princ. ibi, arbitriūm ue. andatum, ff. ad leg. Iul. repetund. d. cap. cum speciali, ibi, ex iuncto, d. cap. suspicionis, ibi, cogendi, Blanc. de compromis. q. 1. n. 31. Cum ergo de prioribus principaliter agendum foret à Iureconsultis, & imperatoribus in præ. tit. ff. & C. de recept. arbitr. merito illa rubrica concipiuntur, de receptis arbitriis, & qui arbitria recipiunt, ad infinitum differentiam illorum, qui in iuris recipientibus & receptis dabuntur, adhuc Corral. d. c. 12. quæ differentia cum iam apud Summ. Pont. est notissima, non oportuit illam infinituare, sed satis fuit simpliciter rubricam de arbitris concipi; tum etiam, quia cum longe frequentior sit vñs illorum, qui ex compromisso recipiuntur, perinde est dicere simpliciter de arbitris, ac de receptis arbitris, eo modo suprà explicato, arg. Nam ad ea, §. ff. de leg. in simili gloss. verbo contrahit, ibi, quia a frequentiis sitic contractus in l. 2. ad fin. princ. ff. pro empti l. in fin. 44. in princ. ibi, propter assiduum, & quotidiam comparationem seruorum, ff. de ucap. expendit illud agens Valasco. de iure employt. p. 1. n. 5.

Vnde iam probabiliter definiri potest arbitrium compromissarium esse illum, qui recipit, & recipitur ex omnino libera partium promissione ad item dirimendam. Loco generis ponuntur illa verba, omnino libera partium promissio, quia latius pare, & plures sub se continent promissiones omnino liberas, quæ tamen non sunt arbitria, ex compromisso, de quibus agimus. Adieci, libera, tum ut ostenderem huiusmodi arbitrum libera partium consensu fuisse electum, tum ut ex. luderem arbitrum à Prætore datum, & denique illum, qui ad dirimendam suspicione causam assumitur, quia non ex partium compromisso, sed ex iurisdictione à lege data procedit, d. l. v. d. c. cum speciali. Dixi, qui recipit. & recipitur, ut ostenderem hanc promissionem spontaneam esse à principio tam ex parte recipientium, quām eorum, qui recipiuntur, l. 1. §. 1. cum multis ibid. ff. de recept. arbitr. Tandem dixi, ad item dirimendam, tum ut significare arbitrum compromissarium procedere seruato iure ordinis l. 1. l. idem 14. §. recept. ff. de recept. arbitr. tum etiam ut excluderem arbitrum arbitratorem, qui iure ordinem seruare non tenet, ut supra dictum est.

S V M M A R I V M.

- 1 Arbitri sunt in dispari numero eligendi, & eis discordantibus statim sententia maioris partis.
- 2 Arbitri compromissarij omnium ut singulorum placito sunt eligendi, quando res ad plures spectat ut singulos.
- 3 Arbitri in dispari numero de consilio sunt eligendi.

C A P. Sanè. I. Ex Conc. Afric.

A arbitri sunt in dispari numero eligendi, & eis discordantibus statim sententia maioris partis. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Bald. Anania. Panormit. Anchar. Butr. Henric. Vinian. in rationali primi libri iuris Pontifici, pag. 255. Alagona in compendio iuris Canonici, pag. 194. remissione Ximen. in concord. p. 2. desumitur ex Concil. Africano cap. 88. est quoque Mileutani Concilij cap. 24. & apud Græcos Carthag. cap. 121. quanvis Burchar. lib. 1. cap. 18. dicat defumptum ex Concil. Africano cap. 76. & Iuo part. 1. cap. 176. ex cap. 75. refertur ab Anton. Augustin. collect. 1. Decret. lib. 2. sub tit. de foro competr. c. 4.

Ex communis placito. Notatur ad hoc quod quando res ad plures spectat ut singulos arbitrii compromissarij omnium ut singulorum placito sunt eligendi, si autem ad plures ut viuieros, maioris partis placitum sufficiet, ut per Abb. hic not. 1. Imol. n. 6. Rebuff. 10. 3. ad leges

leges Galiae, tract. de arbitriis, art. 1. gloss. 3. n. 2. Verrut. lib. 1. de verbis. signific. verbo, arbitrium, Mench. v. f. freq. c. 37. n. 26.

3. Aut unus eligatur, aut tres.] Adverte arbitros in dispare numero de confilio, non autem de præcepto esse eligendos, vide quanvis in numero pari eligantur, valebit electio, Baptista de arbitri. lib. 5. c. 4. & lib. 6. c. 13. Blanc. de compromis. q. 1. n. 28.

S V M M A R I V M .

1. Arbitrium, seu arbitramentum nullum est continens peccatum per partes remissibile.
2. Declaratur text. in presenti.
3. Nepos ex filio potest in beneficio cui succedere.
4. Archiepiscopus potest exiles facere à tota Provincia delinquentes in sua diœcesi.
5. Banito facta collatio non tenet.
6. Arbitrium nullum est, quod alter ex litigantibus super beneficio, in quo ius habet, eidem cedere oportet, recepto temporali ab illo, qui nullum prorsus ius habet.
7. Index contra ipsum alium potest testificari.

C A P . Non sine. II. Alex. III.

Arbitrium quando est iniquum, id est, dolo, & fraude factum, est nullum, & non tolerandum; licet sit iuratum, si est æquum, partes debent illum feruare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andt. Imol. Anan. Host. Bald. Anch. Panorm. Bero. Henric. Butt. Viu. in ratione primi libri iur. Pontif. pag. 45. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 195. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 1. sit. 20. cap. 1.

2. Dum in hoc text. videtur condemnari arbitrium quo alter ex litigantibus iubetur liti cedere, & ab altero pecuniam recipere ubi controvèrsia de beneficio erat, cùm Summus Pont. rationem prædicti arbitrii iniqui non reddit, non parum difficile est id intelligere; gloss. post varias rationes illam magis amplectitur verbo quinque, quod pro spirituali iure pecunia data sit, siue quasi simoniacum putant improbari arbitrium, & hunc intellectum communem testatur Bero. ibid. n. 44. Repugnat tamen cap. nisi effens de præbend. & communis omnium traditio, quæ habet ex mandato arbitrii pro bono pacis pecuniam recte dari si nulla præcedat conuentio, aut conditio. Constat autem in hoc text. litigantes de pecunia data mentionem egisse, & tamen negotium in potestate arbitrorum fuisse possum, igitur arbitrium quasi simoniacum non debuit improbari. Rursus contraria facit quod Summus Pont. in hoc text. arbitrium absolute non condemnat, sed iudicet præcipit ut si constituerit esse adeo iniquum, vt fuit à parte relatum, eam absoluat si autem æquum esse videret, feruari iubeat, vnde aperte probat retento eodem casu pecuniam iniquam, & iuste dari potuisse, ac per consequens non bene gloss. affirmat ob id solum arbitrium non valere, quia pecunia data fuit. Quare Host. Innoc. Zabar. n. 5. opposit. 6. Imol. n. 16. Abb. 10. Bero. 46. in presenti, difficultatem anxerunt & variis modis explicant, à quibus receptum est arbitrium huius text. valere potuisse, quia pecunia data fuit pro bono pacis, iuxta terminos d. cap. nisi effens, sed quoniam Presbyteri iussus fuit renuntiare suo iuri spirituali, & liti cedere, & ob id quinque marchas recipere, potius pro cel-

Tom. I.

sione iuris spiritualis pecuniam videtur dare, nec enim arbitrii beneficium ius habenti adiudicabant, & pecuniam alteri pro bono pacis iubebant dari, sed vt recepta pecunia iuri suo cederet, quod non licet, inxta c. vli. de rerum permis. Verum cùm text. non simoniam arbitrij, sed iniuriam condemnet, & ita demum sit iniurias, non videtur illum intellectum verbis text. conuenire.

Pro vero igitur intellectu aduertendum est arbitrium arbitratoris, quod laudum dici solet, euidenter iniquum, vel quod maximam afferat laesioem, petita reductione ad arbitrium boni viri coram Ordinario, vel a Principe, aut emendari, aut invalidum declarari posse, quantumvis iuramento fuerit confirmatum, vt Abb. & omnes resoluunt in c. Quintavallis, ad iuricin. Menoch. de arbitri. easu 76. in princ. Roland. conf. 76. a. n. 26. l. 1. intra triginta annos. Bapt. de different. inter arbitrium & arbitratorum q. 84. Alex. conf. 183. n. 4. l. 6. Afflct. decis. 132. Gasp. Caballin. milleog. 873. His suppositis dicendum in hoc text. Clericos arbitratores fuisse, & Presbyterum de quo ibi, iniuriam arbitrij Summo Pont. retulisse ex causis in hoc text. expressis; Pontifex vero indici præcepit, vt si arbitrium aded iniquum esse viderit, Presbyterum absoluat, & si æquum iudicauerit, feruari iubeat, vnde propter iniuriam, non propter simoniam tantum arbitrium rescinditur; potius enim feruatis feruandis simonia in eo casu abesse, & dari iniurias, ideo; tantum Summus Pont. in hoc text. definit iniquum arbitrium, sive in spiritualibus, sive in temporalibus detur, non obstante iuramento rescindendum; si vero queras in quo iniurias verteri, dicendum est in eo, quod si iubebantur causæ cedere, qui euidentis ius habebat, quod si in temporalibus fiat vt paruo recepto pretio is, qui meliorem causam videtur habere, liti cedat, iniquum etiam iudicabitur arbitrium, vt Pontifex docet in presenti; augeturque in hoc text. iniurias ex rationibus per gloss. & DD. supra adductis, ex quorum mente hic intellectus desumitur, quanvis non ita declarant.

Per manum R. Archidiaconi, &c.] Ergo ad Archidiacorum pertinere potest capellaniæ, seu beneficij institutio, sicut etiam alia huius text. verba, ibi, cumdem presbyterum capellaniæ iterum ordinavit, & ibi, de suo beneficio, &c. quod videtur adserari text. in c. conquirente, de offic. Ordin. & c. nostri, de electi, & c. 3. de instit. cum similitudin. probancibus institutionem beneficiorum de iure pertinere ad Episcopos; vnde tenent aliqui text. in presenti, procedere in priuata præscriptione; alij asserunt non agere de beneficio Ecclesiastico, sed de capellania; nonnulli arbitrantur magis communiter institutionem capellani, de qua hæc, ab Episcopo diœcesano factam fuisse, ad præsentationem tamen Archidiaconi, qui alias erat Ecclesiæ patronus, & in hunc sensum interpretantur illa verba text. supra relata, per manum R. Archidiaconi, id est, ad præsentationem, tu tamen resolute secundum ea, quæ habes ad c. cum sat. sup. de officio Archidi.

Nepos eius, &c.] Notatur ad hoc quod nepos ex filio potest in beneficio cui succedere, vide tamen quæ latè dixi ad c. ad exsirpanda 11. super gloss. verbo, filii, de filiis Presbyt.

Extra Provinciam exsulans.] Notatur ad hoc quod Archiepiscopus potest exiles facere à tota Provincia delinquentes in sua diœcesi, vt per Marc. Anton. Genuensi, in præz. fort. Archiep. Neapol. c. 70. n. 17.

Notatur etiam ad hoc quod banito facta collatio non tenet, vt per Abb. hic not. 4. quem referunt Rebuff. in tract. de pacificis possess. n. 203. Flamin. de resignat. lib. 4. q. 3. n. 42.

FF 3 FB

6 *Vi quinque marchas ab eodem susciparet, &c.]* Notatur ad hoc quod nullum est arbitrium, quod alter ex litigantibus super beneficio, in quo ius habet eidem cedere cogitur recepto temporali ab illo, qui nullum prorsus ius habet, ut per Abb. h^{ic} num. 1. Card. n. 5. oppo. 6. Buti. n. 8. Beroi. n. 48. gloss. verbo ex iustitiae, ubi communis, in c. m^{is} eff. 21. de praebend. gloss. verbo, illicite, in cap. cùm pridem 4. supra de patetis gloss. vlt. in cap. vlt. per text. ibi, de verum permitt. D. Thom. in 4. dist. 25. quast. 3. art. 2. q. 2. in resp. ad 7. & 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. Baptista de pensionib. q. 4 n. 2. Gig. eod. tract. q. 9. p. 2. Rebuff. de pacificis possit. n. 124. & 117. Guillelm. in c. Raynatus, verbo, Adiecta, n. 25. Padil. in l. vlt. n. 13. C. de transact. Flamin. de resignat. lib. 1. q. 3. n. 4. Soat. de religion. tom. 1. lib. 4. de simonia, c. 5. n. vlt.

7 *Vel si arbitrium ipsum moueris, &c.]* Notatur ad hoc quod index contra ipsum actum potest testificari, ut per Rebuff. in tract. de reprobat. testim. n. 27. s. vbi n. 276. dicit quod cins testimonium inducit presumptionem.

S V M M A R I V M.

- 1 *Arbiter assumptus in patrimoniali causa clerici non potest adiudicare rem Ecclesia possidendum etiam ad vitam clerici.*
- 2 *Clericus tenetur dotare sororem etiam de redditibus beneficio, in subsidium.*
- 3 *Sororem vterinam minime tenetur dotare frater.*
- 4 *Dotare filiam incestuosam tenetur clericus etiam ex fructibus beneficio.*
- 5 *Fructus beneficio pro debito patrimoniali clerici non possunt ab arbitrio capi in causam indicati, quod intellige ut ibi.*

C A P. Peruennit. III.

* **A**rbitr^{er} electus in causa patrimoniali alicuius clerici non potest arbitrari ut res Ecclesiastica, quam clericus possidet, adiudicetur pro re temporali, quam clericus debet etiam ad vitam clerici, quia factum Prælati, vel delictum personæ non debet venire in damnum Ecclesiæ. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Zabar. Collect. Bellam. Ioan. Andr. Innoc. Anan. Buti. Amol. Bald. Panorm. Anch. Hoft. Henric. Cened. collect. 102. Viulan. in rationali primi libri iuris Pontificis, pag. 156. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 195. remissione Ximen. in concord. p. 1. refutat. ab Anton. Augustin. collect. 2. Decret. lib. 1. tit. 20. cap. 2.

2 *Sororem G. Clerici, &c.]* Notatur hic text. ad hoc quod clericus tenetur dotare sororem etiam de redditibus beneficio (non extantibus scilicet parentibus, aut corum hereditibus, & in subsidium,) ut per Buti. h^{ic} n. 2. Imol. n. 1. Iason. l. 1. n. 2. 9. ff. soluto matrim. Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescriptis, à n. 25. & à n. 95. ff. de liberis agnosc. Nauar. de spoliis clerical. §. 18. n. 10. Perez l. 2. 2. vers. virum autem clericus, tit. 3. lib. 1. Ordin. & l. 1. vers. dubitatur virum pater, tit. 2. l. 5. Ioan. Garc. de expensis, c. 3. & n. 24. Spin. in speculo testam gloss. 14. rubr. n. 9. & gloss. 16. prine. n. 3. & à n. 119. Matiens. l. 8. gloss. l. n. 32. tit. 8. lib. 5. nona recop. Cened. ad Decretal. collect. 102. num. 1. Menoch. cons. 8. l. n. 2. & lib. 4. de presumpt. presumpt. 189. num. 4. Surd. de alimentis, tit. 1. quast. 2. 5. Molina de iustitia, tract. 2. dispat. 2. 28. versic. virum frater, D. Barbola in l. 1. ff. soluto matrim. p. 4. n. 123. ad fin. Flamin. de re-

signat. benef. lib. 4. q. 7. n. 68. Card. Mantic. de tacitis, & ambiguis consent. tom. 2. lib. 13. tit. 12. n. 10. & tit. 16. num. 3. Modern. de iurisdict. p. 4. casu 263. à num. 4. Rebello de obligation. iustitiae, part. 2. lib. 5. q. 4. à n. 9. Cened. practic. & canon. q. lib. 1. q. 17. n. 12. & 15. que 3 communis huic text. allegatio ex eo efficaciter non probatur, ut recte adiurit Abb. h^{ic} n. 1. Sororem vero vterinam minime tenetur dotare frater, ut defendit communis per Abb. h^{ic} n. 1. gloss. ultim. in l. non omni 16. C. de administrat. tit. l. 1. iuncta gloss. unio. C. de alendis liber. Padil. in anub. res que, n. 62. C. communia de leg. plures ut per Tiraquel. de iure primog. quest. 62. ad finem, Pinel. in l. 1. part. 3. mun. 10. 1. C. de bonis mat. Molina de primog. lib. 2. cap. 15. num. 6. Larain. l. si quis à liberis, §. idem rescriptis, num. 94. D. Barbola in l. 1. ff. soluto matrim. p. 4. num. 126. à princip. Et si clericus etiam in redditibus beneficio tenetur sororem vtrinque coniunctam, vel saltem ex eodem patre natam in subsidium dotare, ut ex hoc text. communiter colligitur, à fortiori tenebitur atere, siue dotare filiam incestuosam, etiam de redditibus beneficio, Abb. h^{ic} num. 1. ubi indistincte cum bona conscientia id facere posse testatur Bart. in l. ultim. num. 7. ff. de his quibus ut indign. post alios Couar. de sponalib. part. 2. cap. 8. §. 6. à princip. & num. 11. Palat. in repet. cap. per vestras, de donation. inter virum, & vxor. not. 3. §. 23. n. 13. Anton. Gom. l. 49. Tauri, n. 37. & n. 44. Ripa in l. si unquam, n. 68. C. de renocand. donat. Rojas de sucess. ab intest. c. 2. 1. num. 56. Molina de primog. lib. 2. c. 15. n. 42. Auend. resp. 10. n. 5. Nauar. de spoliis clericorum, §. vlt. n. 11. D. Barbola. d. p. 4. n. 133. versic. que etiam ratione, plures per Cened. d. collect. 102. in princ. Quicquid circa dotis præstacionem contraria teneant Alex. in l. 1. n. 18. ff. soluto matrim. Aretin. cons. 68. Ludou. à Sardis in tract. de natura libris, cap. de obligatione inter patrem, & filium, num. 5.

Decimas liberas omnino dimitar.] Notatur ad hoc quod pro debito patrimoniali clerici non possunt fructus beneficio ab arbitrio capi in causam indicati, ut per Abb. h^{ic} n. 2. not. vlt. plures per Tiraq. de retrah. Aliq. §. 1. gloss. 7. n. 50. quod intellige quando in perpetuum, non verò ad tempus, scilicet interim dum debitum non persolverit, redditus beneficiorum in causam indicati capiuntur, prot. text. h^{ic} clare demonstrat, dum considerat Ecclesia præiudicium, ibi, periculum existere, & ibi, Ecclesia, & gloss. verbo, existere, resolut præiudicium hoc de iure Ecclesiæ non inferri, de facto tamen considerat interrogari in eo quod ille, cui ex causa dotis redditus fuerant indicati post clerici dotantis mortem, eos retinere intendebat, in quo Ecclesia conditio fatis deterior reddebat, que ratio præiudicij sic considerati omnino cessat, quando redditus beneficiorum capiuntur ad tempus, aliam huius rei rationem expendit gloss. vlt. h^{ic}, Abb. n. 4. post gloss. verbo, perpetua, in cap. ea enim, §. perpetua 10. q. 2. gloss. verbo, eius, per text. ibi in Clement. 1. in princ. de rebus Ecclesiæ non alien. cum his, qua post alios notant Couar. lib. 2. var. c. 16. in princ. & n. 4. Auendan. de exequendis mandat. p. 1. c. 4. à n. 37. Valasc. cons. 76. n. 2. in princ. quia redditus beneficiorum in perpetuum variari non possunt sine iuris solemnitatibus, Clement. 1. cum supra citatis.

S V M M A

S V M M A R I V M

- 1 *Compromitti non potest in mulierem singularem tanquam in arbitriacem, secus si mulier habet alias iurisdictiones de iure communis, vel de consuetudine, nam tunc etiam super rebus temporalibus Ecclesia potest in eam validè compromitti.*
- 2 *Compromitti potest in feminam de temporalibus Ecclesie causis.*
- 3 *Compromitti validè potest in feminam in illis partibus, in quibus succedunt in Regnis, & in feudis.*
- 4 *Feminae capaces sunt iurisdictionis in consequentiam alicuius dignitatis, maioratus, vel successionis, cui annexa fuerit iurisdictionis.*

C A P. Dilecti. IV. Innoc. III.

FEMINA in iure remouentur à publicis officiis, & ab arbitrio etiam inter liberos, ita ut contemporanei arbitrii earum non dent peccas, tamen ex consuetudine approbata excellentes feminæ possunt habere ordinariam iurisdictionem in suis subditis; & si arbitrii sententiam ferant inter Ecclesiæ cùm praesentia, consilio, & approbatione Episcoporum, sententia est fernanda. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiq. Zabar. Collect. Bellam. Ioan. Andr. Anan. Bald. Imol. Butr. Panorm. Innoc. Hoff. Anch. Henric. Beroi. Cen. collect. 122. Viuian. in ration. prims libri iuris Pontific. pag. 557. Alagona in compend. iuris Canonic. pag. 195. remissione Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decretal. lib. 1. tit. 25. c. 4.

In regiam Francorum fuit compromissum.] Ergo de temporalibus Ecclesiæ causis in feminam potest compromitti, quasi amicabiles compotitrices, iuxta text. sic communiter intellectum in c. Quintavallis 23. iusfr. de iure iuris, non verò in illas tanquam in arbitriis compromitti valet, quia indecentia, quæ reperitur in eo, quod arbitria exercant propter iudiciorum iurisdictionem, l. 1. ff. hoc n. 11. omnino cessaat quando arbitrarii ministerium exercent; ita Abb. hic n. 2. & in d. c. Quintavallis, n. 1. Dec. n. 17. in l. 3. iusfr. alleganda, Lanfranc. de arbitr. p. 2. n. 2. Baptista lib. 4. c. 12. Blanc. de compromiss. q. 2. n. 34. Oros. in l. in multis, n. 2. ff. de statu homin. Franc. Conan. commil. 1. c. 8. n. 1 plures vt per Duen. reg. 308. Quamvis enim feminæ munus iudicandi directè & per se, vt in iudice, aut simili publico Magistratu, si ad mores civiles recipias, exercere non possit, l. cùm Praetor, & minoribus, ff. de iudic. 2. §. & iæd. de regulis iuris, Roman. fng. 691. incip. Tu audiisti, Duen. regul. 311. Azeued. l. 70. n. 20. tit. 9. lib. 3. noua recop. Vincent. de Franch. decis. 100. n. 8. & seqq. Vant. de nullis. tit. ex defectu iurisdictionis. delegat. n. 7. 1. Cabed. Lust. decis. 27. n. 2. p. 1. D. Barbos. d. l. c. 1. Praetor, §. vlt. n. 259. Cened. ad Devere collect. 122. n. 1. In partibus tamen, in quibus succedunt in Regnis, & in feudis, possunt exercere iurisdictionem, statuere, & iudicare, ac in eas validè potest compromitti, Hoff. hic n. 8. Abb. n. 11. Parif. à Puteo, de syndicatu, verbis, officialis, c. 3. n. 6. & 7. Angel. in l. c. 1. c. Praetor, ff. de iud. & in l. eam quam, C. de fideicom. vbi dicit se vidisse Ioannam Reginam Neapolis sedentem in folio Regio, & ferentem sententiam capitalem, refert Bellet. d. quis. cleric. p. 1. sit de discipl. cleric. §. 8. n. 16. Sic etiam in consequentiam alicuius dignitatis, maioratus, vel successionis in aliquo munere, cui annexa fuerit iurisdictionis, capaces erunt iurisdictionis, Abb. hic n. 3. ad finem, Card. n. 6. Butr.

n. 11. & 17. Tiraq. l. 1. commub. à n. 8. & de iure primog. q. 10 à n. 2. Anton. Gom. l. 7. Tauri, à n. vlt. Guillerm. in cap. Rayninus, verb. duas habens filias, n. 6. & 119. Molin. de priuog lib. 1. c. 13. n. 14. & 15. Auiles ad capita Pratorum, in proem. n. 1. & verbo, Reinal. 1. n. 1. & 8. Perez l. 2. gloss. el que fuerit, tit. 16. lib. 2. Ordin. pag. 355. Azeued. l. 7. n. 20. tit. 9. lib. 3. noua recop. Cened. d. collect. 122. n. 1. Vel data legitima consuetudine, que ex causa iusta, & maioris boni ratione introducat posse aliquas feminas veluti excellentes exercere iurisdictionem tam ordinariam, quam delegatam, & procedit text. in presenti, quia cum feminæ verè incapaces iurisdictionis dici non possunt, quamvis moribus ciuilibus remoueantur à publicis officiis non prætextu incapacitatis, aut defectu indicij, sed solum ratione indecentia, non potest dubitari consuetudinem posse remouere indecentiam, que solo iure humano, seu moribus ciuilibus prohibetur, &c.

Feminae præcellentes in subditos suis, &c.] Aliqui intelligent de iurisdictione temporali, que non reputant feminæ qualiter verò melius de iurisdictione spirituali, quoniam loquitur de potestate, quam habet feminæ in clericos, quia non potest esse temporalis, sed ex speciali priuilegio Papæ illi commissa, vt aduertit Mar. Altet. de censuris, tom. 1. de excom. lib. 3. disp. 7. c. 5. in fine

In gloss. *Consuetudinem*, ibi, *Consuetudo ad iurisdictionem, &c.* Vide Parif. cons. 5. n. 6. lib. 1. Dec. in tract. criminis lib. 4. c. 17. sub n. 6. Natus cons. 98. n. 4. Schrader. de feudis p. 1. o. feb. 3. n. 5. cum seqq. Menoch. cons. 112. n. 25. vol. 1. Ambrol. de immunit. c. 1. 4. n. 1. Surd. cons. 465. n. 4. Biag. de consuetud. q. 8. n. 17. Sayt. de censur. lib. 1. cap. 9. num. 31. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 194. num. 31.

S V M M A R I V M

- 1 *Ecclesia exempta non potest in prauidicium exemptionis compromittere.*
- 2 *Alienare non valens compromittere non potest, si celebretur compromissum in forma, que alienationem indicat.*
- 3 *Subditus in indicem suum ordinariam tanquam in arbitrum valet compromittere.*
- 4 *Exemptus priuilegio suo remuovere non potest.*
- 5 *Sententia pro parte valere, vel approbari potest.*

C A P. Cùm tempore.

Ecclesia non possunt arbitrari committere ea, quæ spectant ad libertatem, & exemptionem, quia sine licentia Papæ non possunt renuntiare priuilegiis libertatis, que spectant ad Sedem Apostoli, etiam si iurassent, in aliis vero possunt. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Butr. Hoff. Henric. Viu. in ration. primi libri iuris Pontific. pag. 558. Alagona in compend. iuris Canonic. pag. 195. remissione Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 1. titul. 25. cap. 2.

Iure tamen nequius.] Notatur ad hoc quod alienare non valens compromittere non potest, si celebretur compromissum in forma, que alienationem indicat, Blanc. de compromiss. p. 4. n. 28. Tiraq. de iure mariti, gloss. 5. n. 202. cum seqq. Soar. tom. 1. communum opinionis lib. 3. tit. 17. num. 118. pag. 358. Dec. in cap. qua in Ecclesiæ, n. 28. sup. de constit. & confil. 475. n. 11. 25. Anton.

344 Collectanea Doct in lib I. Decretal.

Anton. Goim. l. 40. Tauri, num. 86. in fine, Molina de primogen. lib. 4. cap. 5. n. 8. Pinel. in l. 1. C. ae bonis maternis p. 3. num. 44. Menoch. de arbitr. cau. 171. & consil. 1. num. 168. Matheard. de probation. concil. 1236. num. 106. Surd. de alimentis, tit. 8. prinal. 56. num. 31. pag. 152.

Promisisti arbitrium Magdeburgen. Archiepiscopi, &c. Notatur ad hoc quod subditus in iudicem suum ordinarium tanquam in arbitrium valet compromittere, ut per Abb. huc n. 5. Blanch. de compromiss. q. 2. à n. 41. Lanfranc. de arbitris, p. 2. n. 11. Rebuff. tom. 3. ad leges Gallia, supra hoc tit. art. 1. gloss. 10. r. 9. Molina de iustit. tom. 6. disp. 39. n. 7. Ludou. Rodolphin. var. quæst. lib. 2. q. 8. n. 4. cum seqq. Camill. Bortell. de compromiss. q. 2. gloss. 4. n. 49. & in sum. omnium decisi. tit. 63. à n. 173. Balb. Villalob. & Richard. tom. 1. commun. opin. lib. 2. in 26. n. 106. cum seqq. vbi n. 109. adiurit de iure Ciuii iudicem ordinarii regulariter non posse esse arbitrum, per text. in l. *Pretor*, ff. de tutor. & curat. datis ab his, & in l. sed eti seruam, & si quis index, ff. hoc tit. D. Barbosa in l. 1. ff. de iudic. art. 1. n. 230. & 244. Ceual.

9 344. Sine licentia Romani Ponif renuntiare, &c. Notatur ad hoc quod exemptus priuilegio suo renuntiare non potest, ut per Abb. huc n. 2. & in cap. graue, n. 3 de officio Ordin. & in c. t. n. 1. 9. de re iudic. Alber. in l. nemo videtur probare, ff. de regulis iuris. Castr. conf. 431. p. 1. Baptista de abbr. lib. 2. c. 4. Sylvest. verbo, exemptio, n. 11. Tiraq. de iuris. lib. 9. 1. gloss. 9. n. 121. Cour. var. lib. 2. c. 4. n. 1. Viurian. tom. 1. commun. opin. 277. Surd. de alimenteris, tit. 1. q. 11. n. 2. Gail. lib. 1. obseruat. 40. Seraphin. decisi. 102. 5. n. 16. Fachin. conf. 1. 5. n. 10 & conf. 6. n. 9. lib. 1. Cened. canon lib. 1. q. 26. sub n. 9. Erasm. à Cochier de iuris. Ordinarii in exemptionis p. 2. q. 7. n. 2. & 3. & p. 3. q. 3. 4. Perez ad l. 2. verf. vtrum autem fori, tit. 1. lib. 3. Ordinam pag. 467. vbi etiam afferit tenere Doctores in praesenti quod si exemptus renuntiet, processus, vel sententia non tenet, cum superioris fauorem respiciat tale priuilegium, ne suus subditus iudicetur ab alio.

Vnde ex hoc text. colligitur exemptum sine licentia Summi Pontificis non posse renuntiare exemptioni, cuius decisionis ratio est, quia intercessit Romani Pontificis, qui est superior, subditos suos ab aliis non iudicari, Abb. in cap. 1. n. 19. de re iudic. & in cap. si de terra num. 5. de priuileg. & in cap. signif. capi. 27. n. 8 in fine & seq. de foro comp. Armil. in sum. verbo, exemptio, num. 8. Gale. at. de renuntiat. tom. 2. cent. 2. renunt. 140. num. 8. Calt. conf. 432. I. idetur dividendum, n. 3. lib. 1. I. & eleganter Rot. in una Vlxbonen. monasterii 19. Nominbris 162. 5. & can. Reuerend. D. meo Coccino Decano, vbi contrariis bene respondet, refert Tamburin. & iure Abbatum tom. 2. disp. 1. 9. 12.

Probat hic text. in citatis verbis non posse Praelatos, & Religiosos renuntiare priuilegio libertatis, & exemptionis lib. 2. Romaro Pont. concessio absque ipsius Pontificis licentia ratificata est, quia cum exempti à potestate Ordinariorum solo Romano Pontifici subiiciantur, qui subinde eorum, efficitur dicæcessanus, iuxta text. in c. anterioritate, in lib. gloss. verbo, dicæcessari, de prinal. lib. 6. Accedit regula text. in cap. signif. capi. de foro comp. quod nullus clericus sine proprii dicæcessani voluntate potest in iudicem non suum

consentire; atque i. a hic notarunt Ioan. Andr. Butt. n. 11. Abb. num. 1. Socin. num. 42. versio. ex quibus inferiur, Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 26. art. 1. & tom. 2. q. 6. art. 16. & hanc rationem, licet altam in super addat, veram & receptam non negat D. Barbosa ad l. 1. art. 3. n. 47 ff. de indic. Verum licet haec ratio efficax sit quando agitur de protoganda iurisficatione indicis non sibi, in quibus terminis procedit d. c. significati, non ita quando agitur de sola renuntiatione priuilegij, quo ab Episcopi iurisdictione quis eximitur, cum enim in exemplorum fauorem fuerit introductum, non videtur neganda facultas, quod ei valeat remittiare, iuxta reg. text. in cap. si de terra, de priuileg. & quia per renuntiationem cessante priuilegio Ordinarius ipso iure communi in exemptionis vendicat iurisdictionem, facileque ad ipsum ius communis fit regreflus, iuxta reg. l. si vnu. & paclu. in fin ff. de pactis. Vnde sub distinctione resoluendum est, est enim priuilegium exemptionis in priuatum singulorum fauorem concessum est, & ei exempti renuntiare possunt, iuxta proximam rationem; aut concedit in gratiam Sedis Apostol. religionis, aut Ecclesiæ, & procedit text. in praesenti, ponit expresse distinctionem Frideric. de Senis conf. 14. Felin. in c. P. & G. n. 13. de officio deleg. & post Rebuff. Paul. Fusc. de visit. lib. 2. c. 8. n. 11.

Vnde colligitur sub eadem distinctione resoluendum est arduam questionem, vtrum quando iurisdictione priuati data est alicui iudici, possint subiecti sine eius consensu alterius iudicis iurisdictionem prorogare; negant enim Doctores communiter, sed melius latè D. Barbosa. art. art. 3. n. 48 cum seqq. resoluit quod in priuatum aliquorum gratiam priuatinè iurisdictione data est, non prohibentur alterius iudicis iurisdictionem prorogare, qui plenè, & eruditè hunc articulum examinat.

Qua etiam ratione procedit dispositio text. in cap. 7 per venerabilem, verf. in l. per, qui filii sunt leg. probantis per locum a speciali subditos, qui Superiori aliquem recognoscunt, non posse sine eius consensu se subiecti alterius iurisdictioni, procedit enim in iis, quæ supremo Principi sunt referuata in signum potestatis Regia, vel, ut alii volunt, in signum supremæ potestatis, ut est potestas legitimandi spurious, de qua formaliter loquitur ille text. in quibus referuntur communiter receptum fatentur Doctores non posse inferiores sine proprio Principi consensu alterius iurisdictionem prorogare, proper magnum præiudicium, & iniuriam que ipsi Principi infertur, si iis, quæ in suum speciale fauorem, & in sua supremæ potestatis recognitionem referuntur, eos possint subiecti priuare, ut explicat ibi. Abb. n. 11. & 24. & post Conar. Pereg. & alios, quos refert D. Barbosa. d. art. 3. n. 32.

Sic etiam subiecti vnius Regni sine sui Principis licentia, alterius Regni, seu Principis iurisdictionem prorogare non possunt, quia talis prorogatio cedet in præiudicium, & iniuriam eius Principis, cui subiectiuntur, ita Paul. de Castro in l. 1. s. & post operis, n. 6. ff. de noni operis nunt. quem sequuntur alii, quos refert, & consuetè obserari fatetur D. Barbosa. d. art. 3. num. 162. & 164. & quamvis haec opinio in rigore disputationis veram esse meritò fateri possit; illa tamen magis recepta est, quæ docet exceptis referuntur Principi posse subditos vnius Regni in alterius iurisdictionem consentire, ut contra Paul. de Castr. tenuit Alex. n. 20. & Iul. in fine, in d. s. & post operis, communem testatur Marant. de ordine iudic. part 4. distinl. 12. n. 19. sequitur D. Barbosa d. art. 3. num. 163.

illis

6 *Illi duntaxat Capitulis exceptis. Ergo sententia pro parte valere, vel approbari potest, vide Abb. hic notab. 3. Tiraq. de retractu lig. ad finem tit. n. 114. Blanc. de compromiss. q. 9. n. 60. Lanfranc. de arbitrio p. 5. n. 32. Baptifam lib. 2. c. 15. n. 11.*

In gloss. *libertatis*. ibi. *Sed quantum ad se potius renuntiare, & non quantum ad Papam.* Ergo priuilegio renuntiari potest in praejudicium exempti, non vero eximentis. Verum, ut melius dicit Abb. *in prefatis n. 7.* non potest considerari aliquis effectus quantum ad exemplum, nam ius libertatis est ita coniunctum inter exemplum, & superiore, ut comodè separatio fieri non possit: nec est verum quod ait Alberic. in l. *si quis in conscribendo 35. n. 9. de Episcop. & cleric.* quod scilicet possit renuntiari priuilegio specialis exemptionis, quando motu proprio non fuit concessum, quia Sylvest. in summ. verbo, *exemptio* §. 10. dicit contrarium esse verius evidenteris ratione, quia exemptio fit gratia exemptoris, quod dictum sequitur Armill. *cod. verbo, exemptionem* n. 8. Rebuff. *conf. 142. col. 2. vers. exempta*, quem refert Rot. in d. *Vlixbonen monasterij.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Arbitri non habet potestatem iudicandi ultra comprehensionem in compromisso, ideo coram eo non fit reconvenio.*
- 2 *Reconvenio non datur coram arbitrio.*
- 3 *Arbitri non habet potestatem iudicandi ultra comprehensionem in compromisso.*

C A P. Cùm dilectus. VI.

R econventioni non est locus coram arbitris sicut coram iudice, quia arbitri solum potest iudicare de his, que sunt in compromisso, & non ultra. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andr. Imol. Anan. Bald. Anch. Panorm. Butr. Mant. Henric. Viu. in ration. primi libri iur. Pontif. pag. 558. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 196. remissiue Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret. lib. 1. tit. 2. 5. c. 3.

Coram arbitris tamen reconvenio non potest. Notatur ad hoc quod coram arbitro reconvenio non datur, ut per Lanfranc. de arbitrio, p. 5. q. 16. num. 32. & 33. Baptifam cod. tract. lib. 9. cap. 10. Roman. sing. 776. Marant. de ordine indic. p. 4. dist. 6. n. 10. Menoch. de arbitrio lib. 1. q. 44. n. 1. Bernard. Muscatel. in sua praxi aurea ciuili. Neapol. p. 3. gl. *Altorem*, n. 5. Cardof. in praxi iudicium, verbo, *reconvenio*, n. 12. D. Barbosam in l. 1. ff. de indic. art. 1. n. 60. cum seqq. & in l. qui prior, à n. 41. ff. eod. Alex. Trentin. q. var. refol. lib. 2. tit. de mutuis petitione. refol. 1. n. 49. Ordin. Regiam Lusitan. lib. 3. tit. 31. s. vlt. vbi patens meus.

Cum arbitri indicare non valeant, nisi de his tantum, &c. Notatur ad hoc quod arbitri non habet potestatem indicandi ultra comprehensa in compromisso, vide Ias. in l. re coniuncti, n. 253. ff. de legatis 3. & in l. cum Aquilana, n. 6. 7. & 8. ff. de translat. & in l. si curatores, n. 2. 9. ff. de offic. procurat. Cesar. Cardos. in praxi indicum, verbo, arbitramentum, n. 3. Camill. Borrel. in summa omnium deo. tit. 6. 3. n. 239. Azeued. in l. 4. n. 119. & num. 180. sit. 2. lib. 5. nona recop. faciunt quae D. Barbosa in l. 2. §. legatis, n. 241. ff. de indic. alias erit nullum laudum si ultra ea, quae in compromisso expressa fuerint, prolatum fuerit, non distinguemus, §. de officio, ff. hoc tit. c. peruenit ad nos, sup. hoc eod. i. Vale-

bit tamen in vim paci, si fuerit a patribus ratificatum, & confirmatum. Afflict. Neapol. dec. 117. n. 6. Surd. Mantu. dec. 5. 3. n. 22. Hieron. Magon. Lucensi dec. 48. n. 17. Caesar. Barz. Bonon. dec. 112. à n. 10. Marc. Anton. de Amatis. Marcia. dec. 58. n. 18.

In gloss. *Nisi de his*, 2. ibi, vel *eis coherentibus*. Pula fructibus, ut per Anton. Blanc. de compromiss. q. 9. n. 80. Baptif. de arbitris, lib. 9. c. 16.

S V M M A R I V M.

- 1 *Eligere qui tenetur factio arbitrio cum aliquorum consilio, tenetur illorum consilium in tractatu electionis requirere, sed sequi non astringitur.*
- 2 *Consilio alicuius iusius aliquid facere, petere quidem illud tenetur, sequi vero minime.*

C A P. Cùm olim. VII.

Consilium aliquorum requirere obligatus in eligendo requirere debet in tractatu electionis habere consilium cum illis, alter elecio est nulla, non tamen eorum consilium tenetur sequi. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andr. Imol. Anan. Panorm. Bald. Anch. Butr. Henric. Viu. in ration. primi libri iur. Pontif. pag. 559. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 196. remissiue Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret. lib. 1. tit. 2. 5. c. 4.

Collige ex text. quod iusius aliquid facere cum consilio, petere quidem illud tenetur, sequi vero minime, *I. cum pater, §. mandato, ff. de legatis, Couar. in e. quamvis paclum, p. 2. §. 2. n. 6. & 7. vers. secundum, & de sponsal. p. 2. c. 3. §. 8. n. 3. Garc. reg. 10. n. 1. Menoch. conf. 69. n. 17. & 18. torn. 1. & de presumpti lib. 6. pref. 34. à n. 25. Gutier. de tutelis, p. 1. c. 8. n. 4. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gl. 46. n. 6. & seq. Cald Pereira de nomin. emphyteus. q. 1. n. 39. plures refert Doctores Sanch. de matrim. lib. 1. dis. 34. n. 24. & multo plures cito ego ipse Axiom 93. n. 2.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Laicus in rebus spiritualibus arbitri esse non potest.*
- 2 *Compromitti in laicum non potest, super rebus Ecclesiae, vel spiritualibus causis.*
- 3 *Arbitrator seu amicabilis compositor laicus potest esse in rebus Ecclesiae, vel spiritualibus causis.*
- 4 *Copromitti potest in laicum super fructibus deciminarum.*
- 5 *Compromissum factum de rebus meris temporalibus, at civilibus Ecclesiae in laicum, necessario non requirit consensum, & auctoritatem Episcopi.*

C A P. Contingit. VIII.

Dे rebus spiritualibus in laicum compromitti non potest. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andr. Imol. Anan. Bald. Panorm. Anch. Butr. Henric. Viu. in ration. primi libri iur. Pontif. pag. 560. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 196. remissiue Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 4. Decret. lib. 1. tit. 18. c. 1. & reliqua pars huius text. habetur in cōtingit, infra de dolo, & coniunctum.

Collige ex text. super rebus Ecclesiae, vel spiritualibus causis in laicum compromitti non posse, ut per Egin.

346 Collectanea Doct in lib I. Decretal.

Felin. in c. 2. n. 8. & ibi Dec. n. 193. de indic. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 8. §. 12. n. 2. & pratt. c. 34. n. 1. Marant. de ordine indic. p. 4. disp. 13. n. vlt. Hippol. sing. 180. Cened. ad Decret. collect. 176. n. 3. Moneta de decimis, c. 8. q. 1. n. 2. 1. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de fauore clericorum reali, §. 2. n. 59. Menoch. de arbitriis. cau. 8. n. 5. Soar. à Pace in prædicta, tom. 2. prelud. 2. à n. 2. Bellacomb. tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 1. n. 35. pag. 162. Flamin. de resign. benefic. lib. 9. q. 3. n. 7. Zerola in prax. Episc. p. 1. verbo compromissum, §. ... pag. 101. latè Steph. Grat. discept. forens. 379. à princ. vbi resoluti quòd laudum est nullum, si feratur per laicum super rebus Ecclesiasticis quoconque postfitorio actum sit, quando internuent perlonga clerici rei conuenti, siue agatur actione personali, siue reali, quicquid dicat Praxis Episcop. d. verbo compromissum §. 3. Idem Stephan. Gratian. vbi proxime num. 1. cum seqq. querit an consensus Episcopi, vel Vicarij habiliter compromissum factum in laicum de bonis Ecclesiasticis?

3 Primo limita in arbitratore, seu amicabili compo-
3 sitore laico ut per Dec. in c. 2. n. 4. & 193. de indic. Felin. in c. 2. n. 5. & Rip. n. 3. de foro comp. Couar. d. §. 12. n. 2. Rota deo. 407. n. 2. p. 1. dñers. Tiber. Dec. resp. 39. n. 38. vol. 4. Viuian. tom. 1. commun. opin. lib. 2. tit. 26. n. 17. pag. 349. & n. 15. pag. 357. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 8. sub n. 4. vers. limita primo Bellet. d. §. 2. n. 64. vbi n. 6. id sublimitat in causis spiritu-
libus, in quibus transactio fieri non potest.

4 Secundo limita in fructibus decimarum, super quibus potest in laicum compromitti, ut per Rebuff. in tractatu except. n. 218. & de decimis, q. 10. n. 9. Camill. Borrel. de compromiss. §. 2. gl. 1. n. 327. latè Moneta de decimis, c. 8. q. 1. à n. 2. 4. & n. 26. cum Borrel. d. gl. 1. n. 8. resoluti causam iuris decimarum, seu ius ipsum decimandi in laicum tanquam in arbitratem com-
promitti non posse.

5 In gloss. Spiritualibus ibi, dicas quòd de rebus, &c. Notatur ad hoc quòd compromissum factum de rebus merè temporalibus, ac ciuilibus Ecclesiæ in laicum, necessariò non requirit consensus, & auctoritatem Episcopi, ut per Viu. tom. 1. commun. opin. lib. 2. tit. 26. n. 17. pag. 349. & n. 116. pag. 357.

S V M M A R I V M.

- 1 Compromitti potest in laicum & clericum de re spir-
ituale, & auctoritate superioris.
- 2 Mandatum speciale requiritur ad compromittendum.
- 3 Compromitti de re spirituale potest in laicum, & cler-
icum, seu duos laicos, & clericum.
- 4 Appellandum est ad Ecclesiasticum à sententia pro-
pria in causa commissa clericu, & laico.
- 5 Reductio ad arbitrium boni viri quando perit in ali-
qua causa compromissa in clericum & laicum simul,
petenda est coram Episcopo indice clericu.

C A P. Per tuas. I X.

1 **P**rocurator cum mandato generali coram delega-
to cum parte contraria non potest causam com-
promittere; & arbitrium de licentia delegati potest
promulgari per vnum clericu, alterum laicum, &
si pars principalis, cuius est procurator, accepte-
bit arbitrium, debet haberi ratum & executioni manda-
ri si vero non acceptet, & in arbitrio fuit apposita
pena de obseruando, procurator conueniri poterit
ad pœnam; si non fuit apposita pena, procurator

convenietur ad in eteresse, quia suo iuramento se personaliter obligavit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Zabar. Collect. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Innoc. Anan. Anch. Butr. Panorm. Henric. Bald. Cened. collect. 176. Viu. in ratione primi libri iur. Pontif. pag. 560. Alagonia in compend. iur. Canon. pag. 196. & vol. 2. reper. in iure Canonicæ ad primum Decretalium librum, Abb. Panorm. remissiù Cafal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. fertur ab Anton. August. collect. 4. Decret. lib. 1. tit. 18. o. 2.

Dedit generale mandatum.] Notatur ad hoc quòd ad compromittendum requiritur speciale mandatum, ut per Marant. de ordine indic. p. 4. disp. 14. n. 4. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo, compromissum, §. 5. Bernard. reg. 605. Ioan. Garc. reg. 205. n. 2. Menoch. vñfreg. lib. 3. c. 68. n. 9. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 176. n. 1.

Per vnum clericum, & duos laicos, &c.] Notatur ad hoc quòd in laicum, & clericum, seu duos laicos, & clericum potest compromitti de re spirituali acce-
dente Superioris auctoritate, ut per Couar. pratt. o. 14. n. 1. vers. est etiam ratio, Viuian. tom. 1. commun. opin. lib. 2. tit. 26. n. 17. vers. & sic compromissum, Bonacof. communum criminal. p. 2. verbo, laicus, fol. 45. Perez l. 1. gl. 1. pag. 69. col. 2. in med. tit. 1. lib. 1. Ordin. & in rubr. tit. 1. gl. 1. pag. 450. lib. 1. Cot. in memorabilib. verbo, compromissum, in 2. Rebuff. de priuilegiis scholatium priuileg. 106. vers. septimo, Felin. in tract. quando litera Apostol. noceant. n. 6. vers. & induci etiam, Mafcard. de probationib. conclus. 1358. n. 66. Camill. Borrell. de com-
promiss. §. 2. gl. 1. n. 97. Moneta de decimis, c. 8. q. 1. n. 2. 3. Farin. in praxi criminali, p. 2. queft. 8. sub n. 24. vers. limita secundò, Bobadil. in sua politica, lib. 2. c. 17. num. 93. Bernard. Græue. ad pratt. Camera Imp. lib. 1. concl. 37. consider. 2. num. 2. Cened. collect. 176. num. 3. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo impli-
candum, num. 6. col. 6. optimè Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 100. n. 51. & vbi resoluti quòd in causa 4
commis. clericu, & laico si contingat ab eorum sententia appellari, adeundus erit index Ecclesiasticus tanquam dignior, secus tamen dicit quoad reductionem quia non debet peti coram Superiori arbitratori, sed coram eo, qui index causa fuisse si de illo compromissum non esset factum, de quo etiam Perez l. 1. 2. vers. quaro, tit. 15. l. 2. Ord. pag. 64. Sed verius est quando aliqua causa compromittitur in clericum, & laicum simul, & eorum laudum per-
mititur reduci ad arbitrium boni viri, adeundus esse Episcopum indicem clericu, & non indicem laici, Felin. in c. 1. n. 6. vers. not. 2. de prescrip. Bart. in l. iuris per-
pet. §. 2. cum oriundus, ff. de excusat. sur. Bald. in l. prescrip-
tus. in fin. C. de appellat. Dec. in rubr. de appellat. n. 13. Aufrer. de potest. Eccles. n. 49. Paris. conf. 45. n. 11. & 65. vol. 1. Alex. de Neno conf. 74. n. 8. etiam si res illa super quam fuit factum compromissum fuerit prohana, Bart. in repet. l. sociatatem, §. arbitrorum, ff. pro socio, Specul. in tit. de arbitris, §. 1. vers. sed quid erit, Socin. len. conf. 18. mura. 3. 1. vol. 1. quod refert, & sequitur. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de fauore cleric. person. §. 16. num. 5.

Alia circa intellectu huius text. invenies in collect. ad cap. quod in dubiis, n. 4. de consecrat. Ecclesia vel Altar.

S V M M A R I V M.

- 1 Arbitrium finitur morte compromittentium, neque transit in ipsorum heredos, & n. 2.

C A P.

Cap. Ex parte. X. Honor. III.

Canonici si eligunt duos, & compromittitur negotiorum arbitris, si ante sententiam moriatur unus electus, non debent Canonici procedere ad aliam electionem, nisi prius arbiter iudicet de sufficiencia electi, quia iste electus habet adhuc ius ad beneficium, licet compromissum per mortem unius compromitentium fuit finitum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anania. Anch. Panorm. Butr. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 197. Viuijan. in rationali primi libri iuris Pontif. pag. 561. remissiue Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1.

2. *Arbitrium sit finitum per mortem, &c.*] Notatur ad hoc quod arbitrium finitum morte cōpromitentibus, neque transit in hæredes ipsorum concordant. c. vlt. inf. loc. tit. c. pen. vbi gloss. vni sup. de officio delegat. l. diem proferre 32. §. 1. vbi gloss. verbo, morte, l. sed & §. vlt. ff. hoc sit apud Castellanos. l. 2. 8. & ibi gloss. 2. tit. 4. part. 3. Maranta de ordine iudic. part 4. dist. 5. n. 33. Lanfranc. de arbitris 2. 9. 4. princ. Baptista eod tradit. q. 2. Bouer. sing. 6. n. 6. Blanc. de compromiss. q. 6. à n. 1. Hippol. 1. sing. 54. Duen. reg. 1. 28. Cavaler. decis. 6. 56. n. 4. Mich. Graff. tom. 1. commun. opin. lib. 3. tit. 2. 6. n. 57. vbi n. 59. afferit id procedere quamvis alter ex compromitentibus mortuus sit cūlitter, & n. 59. quamvis res sit individua, & D. Barbosa ad l. bares absens, in princ. n. 30. & 3. 1. ff. de iudic. & num. 32. afferit compromissum extinguit etiam vius ex compromitentibus decedat postquam iam erat conclusum in causa. Et quod etiam arbitrium expiret morte illius, qui arbitrium habebat, decedit Rota in una Mediolavensi pensionis 20. Febr. 1615. coram bona mem. Vbaldo, apud Farin. dec. 6. 5. 1. n. 2. p. 2. recent.

S V M M A R I V M.

1. *Arbitrus post rem iudicatum super discordias nonis assumpsit non potest per suum arbitrium sententiam immutare etiam si de componendo inter partes mandatum accepit à Papa.*
2. *Sententia in iudicatum transacta mentio facienda est in rescripto impetrato, alias subreptitium erit.*
3. *Compromissum fieri non potest super re iam iudicata, nisi expressè rei iam iudicata renuntiatum sit.*
4. *Depositum fieri potest apud indicem, & arbitrum pro observatione sententie.*
5. *Intentio scribentis semper attendenda.*
6. *Compromissum est transactio.*
7. *Arbitrus postquam acceptauit compromissum non potest amplius illi renuntiare.*

C A P. Exposita. X I.

Arbitrus electus super aliquas dubitationes ortas post sententiam Legati non debet aliquid immutare, vel iudicare contra sententiam Legati, etiam si mandatum accepit à Papa de componendo inter partes. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Butr. Casal. in annot. Henric. Viuijan. in rationali primi libri iuris Pontif. pag. 563. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 197. remissiue Ximen. in concord. p. 1. & 2.

2. *Per sententiam, &c.*] Notatur ad hoc quod si lata sententia in iudicatum pertransiuit, eti iudicata om-

nino facienda est mentio, alias iudicatum rescriptum subreptitium erit, per Alex. conf. 2. 66. column. 1. lib. 2. Menoch. de arbitr. casu 202. à n. 42. vbi etiam resolut quod non sufficit dicere sententiam esse latam, nisi narretur qualiter sententia transiuit in rem iudicatam, ut refert parens meus in annot. ad Ordin. Regiam Lusit. lib. 3. tit. 43. in princ. n. 6.

Contra ipsius Legati sententiam, &c.] Notatur ad hoc quod compromissum fieri non potest super re iam iudicata, nisi expressè rei iam iudicata sit renuntiatum, ut per Surd. deci. 18. 5. n. 12. vbi ex aliis quos ibi refert, declarat etiam sententia possit per in integrum restitutionem rescindi.

Obsidium occasione illius compromissi sibi datorum.] Notatur ad hoc quod depositum fieri potest apud indicem, & arbitrum pro observatione sententie, ut per Tiraq. de retrati. n. 2. 5. 4. gl. 7. n. 1. Res enim posse esse apud indicem. Perez. l. 1. gl. 1. pag. 66. zcol. 1. in princ. n. 10. lib. 3. Ordin. Caldeira de errorib. pragmat. lib. 3. c. 8. n. 1.

In gloss. *Intentionis*, ibi, semper recurrentum est ad intentionem scribentis. Ut per Tiraq. in l. si unquam, verbo, libertas, n. 55. C. de renov. don. nam intentio agentium creditur omnes actus ad finem intentionis, ex ciatis per me in trahit Axiom. iuris usus. Axiom. 12. 8. n. 4.

In gloss. *Cum parte, ibi, nam transactio, siue compositione, &c.* Ergo compromissum est transactio ut per Perez l. 4. gloss. 3. pag. 63. col. 2. in princ. n. 8. lib. 3. Ordinam.

Tanguam in arbitrium, &c.] Adverte arbitrum postquam acceptauit compromissum non posse amplius illi renuntiare. Baptista Perus. in tr. de arbitr. lib. 5. c. 3. n. 1. & lib. 13. cap. 1. n. 4. Alex. conf. 8. 1. num. 2. lib. 5. Rota decis. 3. 98. n. 2. apud Farinac. p. 1. recent.

S V M M A R I V M.

1. *Compromissum factum in duos, siue plures, hoc adiecto ut in causa discordie eligatur tertius per eosdem vel alios, non valet.*
2. *Compromissum de incerta persona in arbitrum assumenta, non tenet.*

C A P. Innotuit. XII. Greg. IX.

Compromissum factum à partibus coram indicibus in duos arbitros cū clasf. ut in causa discordie indicis, vel alij possint eligere, v.g. tertium arbitrum incertum, non valet, quia est contra ius, & si indicis excommunicant partem nolentem obedire arbitrio, excommunicatio non tenet post legitimam appellationem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Io. Andr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Butr. Casal. in annot. Henric. Viuijan. in rationali primi libri iuris Pontif. pag. 563. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 197. remissiue Ximen. in concord. p. 1.

Collige ex text. quod compromissum de incerta persona in arbitrum assumenta, non tenet, concordat l. si una 19. §. si in duos, ff. de receptis arbitrii apud Lusit. Ordinat. Regia lib. 3. tit. 16. §. vlt. vbi parens meus, & apud Castellanos. l. 2. 6. tit. 4. p. 3. vbi Greg. Lop. Roman. sing. 63. Ioan. Garcia de expensis. c. 24. num. 17. Mantic. decis. 2. 3. 5. & vide quia habes ad cap. seq. n. 3.

S V M M A R I V M.

1. *Compromissum factum in unum, vel in plures, ut ipsi per se causam definiant, vel per alios, quos ipsi elegentis valet.*

2. Pro

- 2 Pro arbitrii obseruancia agi an possit ad panam conuenientem, remissio.
 3 Compromissum factum in arbitratores duos, quibus data sit facultas eligendi tertium; si inter se dissentiant, validum non est.

C A P. Cùm à nobis. XIII.

Compromissum factum vni, vcl duobus sub hac forma, vt ipsi per se, vel alij, quos ipsi arbitrii deputabant, rem definiant, cui definitioni stabunt sub poena, &c. valet. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Host. Anan. Anch. Panorm. Butt. Henric. Viu. in rationali primi libri iuris Pontif. pag. 16. Petr. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 167. remissio, Ximen. in concord. p. 1.

2 *Et remissio sub certa poena, &c.*] Utrum pro arbitrii obseruancia agi possit ad panam conuenientem? Vide Abb. hic n. 14. & Berol. 79. idem Abb. in c. suum, n. 6 de poenis, Bart. & Sribentes in l. 4. §. Cuto, & in l. 5. §. si sortem, ff. de verb. oblg. Mant. dial. 45. Strach. de mercatura, tit. de contractu mercatorum, n. 24. Gig. de pensionib. 2. 9. n. 10. Nauar. in manuali, c. 17. n. 12. 5. & c. 13. n. 68. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 8. n. 11. Clar. §. furtum, vers. poena, & §. vlt. 9. 80. Affl. & dec. 135. Mennoch. de arbitr. cau. 160. à n. 13. Mench. de success. creatione, §. 10. n. 662. Valasc. conf. 35. & 86. à princip. Gutiér. Canonicarum quæst. lib. 2. c. 20. à n. 10. Sarm. lib. 3. se-lect. c. 6. n. 10. Cabed. ad Decretal. coll. 1. 12. Fachin. contravers. lib. 1. c. 97. vers. quarta, & lib. 10. c. 94. D. Barbol. in l. 2. n. 42. ff. soluto matrim. Surd. dec. 259. n. 1. & decis. 260. n. 22. & conf. 348. n. 7.

3 *Vel duorum mediatorum, &c.*] Notatur ad hoc quod compromissum factum in arbitratores duos, quibus data sit facultas eligendi tertium, si inter se dissentiant, validum est, vt per Rom. sing. 163. incip. tu habes, Card. conf. 86. n. 1. Lanfranc. de arbitr. §. membro, §. multis, q. 2. n. 5. Ioan. Baptista Perulin. ead. tract. lib. 7. c. 1. volum. 2. vers. secunda solutio, Decian. conf. 42. num. 5. & 8. lib. 3. quos refert & sequitur Mantic. decis. 235. n. 5. contrarium resoluentes si compromissum fiat in arbitros.

S V M M A R I V M.

- 1 Compromissum ante sententiam latam finitur morte, alter us compromittentis, vnde non transit in heredes compromittentium nisi de eis sit causum in compromisso.
 2 Arbitrium finitur morte compromittentium, neque transfit ad heredes ipsorum, nisi factum fuisset pro heredibus.
 3 Compromissum ad successores non transit, nec ad heredes.
 4 Heredes appellatione in compromissis veniunt heredes hereditis.

C A P. Compromissum. XIV.
& vlt.

Compromissum morte compromittentis expirat, & non transit in heredes compromittentis, nisi in compromissu fiat expressa mentio de heredibus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Bald. Panorm. Butt. Mantua. Henric. Viuian. in rationali primi libri iuris Pontif. pag. 563. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 198. remissio Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 2.

De hac eadem conclus. dixi ad cap. ex parte 10. sup. hoc tit. nisi factum fuisset etiam pro heredibus, tunc enim non expirat per mortem compromittentium censuit Rota in una Anconitana compromissi 28. Ianuar. 1613. apud Farin. decis. 452. num. 6. part. 1. in recent.

Heredes.] Notatur ad hoc quod compromissum, ad successores non transit, nec ad heredes, vt per Couar. in cap. requisiti, n. 5. de restam. Vide ad c. præsentata §. 8. infra. de testib. Aduerte quod in compromissis appellatio heredis veniant heredes hereditis, vt per Tiraq. de retract. comment. §. 1. gl. 9. n. 22. in fine, & faciunt per me dicta in tract. de appellativa verborum viriusque iuris signific. appellat. 113. n. 32. cum seqq. pag. 232.

Finis Libri primi Decretalium.

COLLECTA